

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Zie hier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roesselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het juftertje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Vischer. — De Wilde Cov-Boy. — 323. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutale reeks. — 337. Vaders vrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte kuiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee Genzenjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maldegem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De herder van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plaaggeest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzangers. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Baasrode.

Nr. 383.

A. HANS

De Heks van Baudeloo

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE HEKS VAN BAUDELOO

I.

— O, Jan, hebt ge mijn Walter niet gezien? vroeg vrouw Langevelde aan een knaap van veertien jaar, die om brood naar Sinaai was geweest, en naar huis ging.

— Neen, Wanda... Is hij al lang weg?

— Een paar uur... En ik maak me ongerust. Men heeft gisteren weer wolven in de streek gezien...

— Ja. Maar we zullen over dag niet rond loopen, Wanda.

— Ge kunt niet weten... Waar kan mijn jongen toch zijn!

— Ik zal eerst mijn brood naar huis brengen en dan wel eens rond kijken...

— Och ja, doe dat...

Jan Karels woonde op een kleine hoeve in de buurt. In dien tijd — het was het jaar 1584 — lag Waasland op veel plaatsen verwoest door al de beroerten van de 16e eeuw, den oorlog met de Spanjaarden, die hier meester speelden en

ook door de ongeregeldheden, welke er het gevolg van waren. En de verwildering was zoo groot, dat er zelfs veel wolven rond zwierven tusschen Gent en Antwerpen.

Jan bracht het brood naar moeder, en zei, dat Walter Langevelde ergens verloren was geloopt.

— Ja, zoek den sukkel, zei moeder. Walter is niet goed wijs en hij zou aan een ongeluk kunnen raken.

Jan Karels trok langs een wegel voort. Hij had Walter vroeger wel eens meer zien spelen tusschen de steenbrokken van gebouwen, die ook verwoest lagen. Jan zou dien kant eens uitgaan.

Toen hij de Stekensche vaart over gestoken was, keek hij vreemd op. Uit de richting van Moerbeke kwamen twee koetsen, die lastig over den oneffen weg voort schommelden. Even later stonden ze stil. En Jan werd nog nieuwsgieriger. Monniken stapten er uit. Een van hen wenkte den knaap.

— Jongen, zei hij, hier moet toch nog de oude baan zijn naar de abdij van Baudeloo.

— O ja, pater, maar ze is zoo met wild gras begroeid, dat ze wel een weide lijkt.

— O, daardoor vinden we ze niet meer. Kunt ge ze ons wijzen?

— Ja, pater... Maar met de koetsen kunt ge er niet over... Er liggen te veel putten.

— Dan zullen we te voet gaan.

De oudste monnik scheen een voorname heer. Hij had een zeer fijn gelaat.

— Vriendje, hoe is uw naam? vroeg hij.

— Jan Karels, pater, antwoordde de knaap.

— Karels, Karels... Heeft uw vader vroeger niet op de abdij gewerkt?

— Ja, pater... En daarom noemen de menschen mij nog den jongen van Baudeloo.

— Zoo, zoo... En waar is uw vader?

— Op den akker, pater...

— Wel, ik herken nu de baan naar Baudeloo. Vraag uw vader eens, dat hij naar hier komt!

Jan snelde weg...

Op het oogenblik dacht hij niet meer aan Walter Langeveld.

Karels was aan het spitten op zijn stukje land.

— Vader, zei Jan hijgend, er zijn daar paters gekomen... Ze moeten naar Baudeloo... Ze vragen naar u...

— Paters? Ik ga mee...

— O, vader, zouden het paters zijn, die de abdij weer willen opbouwen?

— Misschien... We zullen het hooren. Ik ben ook zeer nieuwsgierig.

En Karels bleek nu zoo haastig, dat Jan moeite had hem bij te houden.

Tusschen geboomte, struikgewas en verwilderd gras lagen dicht bij Moerevaart reusachtige hoopen puin. Hier stond voor eenige jaren nog de beroemde abdij van Baudeloo. Sedert 1200 was ze een zegen geweest voor Waasland. De broeders hadden de christelijke leer meer

verbreed, de woeste streek tot vruchtbaar land omgewerkt en aldus aan veel lieden werk verschaft; armen en zieken werden geholpen, reizigers geherbergd. Maar in 1578, in die beroerlijke tijden, hadden beeldstormers de abdij van Baudeloo geheel verwoest. De abt en de paters hadden de vlucht moeten nemen.

Troosteloos lag daar het puin in de streek, die overal de sporen droeg van den vernielenden oorlog.

En paters, die lang in den vreemde hadden vertoefd, kwamen nu naar Baudeloo zien.

— O, de abt Delrio is er bij, zei Karels ontroerd.

Hij kwam bij de bezoekers en eerbiedig knielde hij voor den abt neer. Deze gaf hem den zegen en liet hem opstaan.

— Wel, Karels, ik zie, dat gij nog een flinke, gezonde man zijt, sprak de abt vriendelijk.

— God zij gedankt, ja... Mijn vrouw en ik, hebben moeilijke jaren gehad, maar we zijn er toch door geraakt.

De abt keek naar Jan.

— Een ferme jongen, vervolgde hij. Hoeveel kinderen hebt ge?

— Zes, heer abt. Het is een lastige taak, om er in deze moeilijke tijden het brood voor te verdienen, maar mijn vrouw en ik hebben steeds goeden moed gehouden. En zullen wij nu het geluk hebben, dat de abdij weder opgebouwd wordt.

— Wel, we willen het hopen, hernam de abt. We zijn pas uit Keulen teruggekeerd in ons toevluchtshuis te Gent. We zien nu het puin van ons gesticht... Alles moet weer van voren af aan begonnen worden. En de verwoesters hebben Baudeloo verkocht. Er is nog heel wat te verhandelen, eer we met den wederopbouw zouden kunnen beginnen. En veel andere moeilijkheden moeten overwonnen worden. We zijn nu arme monniken, die uit ballingschap terug keeren. De verwoesting is zoo ontzettend, dat we nauwelijks de plaats herkennen.

De abt en de paters wandelden eens rond en wezen elkaar de plaats, waar de kerk en de andere gebouwen gestaan hadden. Gras, distels, struiken waren tusschen de steenen opgeschoten. Regenwater stond in kelders en putten. Zes jaren waren verlopen, sedert de beeldstorm hier zoo afschuwelijk gewoed had.

De abdij van Baudeloo had goederen bezeten tot aan de Schelde, maar ginds waren dijken verbroken en polders overstroomd.

— Wat is dat hier? kreet een der paters eensklaps, zeer ontsteld.

Daar lag een hoopje bebloede kleeren. Ieder keek er verschrikt naar.

— En hier! vervolgde de pater. Gebeenten... een afgeknaagde arm... daar ook... en een schedel... Het is van een kind... Daar bloed op het gras... Wat mag dat beteekenen?

— O, zeker een kind, dat door wolven verscheurd is! zei Karels.

— Walter Langeveld! riep Jan uit.

En hij vertelde, hoe de moeder haar kind vermist had en het angstig zocht.

— Zeker is de knaap door wolven opgegeten, hernam Karels. Zoiets is al meermalen gebeurd.

— Gaat het zoo wreed toe in Waasland? vroeg de abt. Het is hier dus weer een wildernis.

— O, het is al zoo erg geweest, dat men te Lokeren wolvenjagers heeft aangesteld. De wreede beesten kwamen verleden Winter tot in de dorpen en zelfs tot in de stad.

— Arm Waasland! En vroeger was er hier vruchtbaarheid en welvaart, zuchtte de abt.

Hij dacht met weemoed aan den tijd toen de abdij van Baudeloo 's zomers omringd was door de ruischende korenvelden en malsche weiden

met het bonte vee; toen in welige boomgaarden het fruit lonkte in al zijn kleuren; toen op de Stekensche en Moerevaart blijde schippers voeren met ladingen vlas, geurig hooi, dikke turf, stevig timmerhout, of tichels te Stekene gebakken.

— Wie is die vrouw Langeveld? vroeg de abt, die treurig naar de bebloede kleeren keek.

— Een arm schepsel, zei Karels. Ze is zwak van hoofd, en leeft vooral van wat medelijdende menschen haar geven. Haar man is over eenige jaren door den bliksem getroffen en gedood. De bliksem sloeg in huis; de vrouw en de knaap zaten daar ook en sedert waren ze wat in het verstand geraakt. Het jongentje liep nu veel rond.

— Maar nu staan we hier toch gevaarlijk, oordeelde een der paters. Er moeten dan wolven in de buurt zijn.

— Als we met zoovelen staan, zullen die beesten ons niet aanvallen, beweerde Karels.

— Wat moet er nu met die treurige overblijfsels gebeuren? vroeg de abt.

— Ik zal een kistje maken en er alles in leggen, antwoordde Karels. De moeder mag er niet van zien. Anders wordt ze geheel zinneloos. Ik zal het kistje naar het dorp brengen; dan kan het daar begraven worden.

Allen waren zeer onder den indruk van de vreeselijke ontdekking.

— Wie zal het aan de moeder vertellen?
vroeg de abt dan.

— Ik, sprak Karels.

Allen verlieten de sombere plaats. Toen ze den weg bereikten, riep Jan uit:

— Daar is vrouw Langeveld!

Men zag de arme vrouw van den vaartkant komen.

— O, waar is mijn Walter! gilte ze.

En Jan herkendend, vroeg ze:

— Hebt ge hem nog niet gezien?

De knaap durfde niet te antwoorden. Karels trad op haar toe.

— Er is iets gebeurd met uw jongen, zei hij, zelf verlegen...

— Walter is dood! De wolven hebben hem aangevallen, hé! kreet ze.

Karels zocht naar woorden om het nieuws voorzichtiger mee te deelen. Maar de vrouw greep hem bij de borst en wild gebood ze:

— Spreek! Zeg de waarheid! Wat is er met Walter gebeurd?

Ze scheen op de paters niet te letten, die haar met innig medelijden bezagen.

— Ja... de wolven... ginder aan Baudeloo! stamelde Karels, die in zijn ontsteltenis vergat, hoe vreeselijk het voor de moeder zou zijn, als ze de akelige overblijfsels zou moeten zien.

— Is Walter dood? vroeg de vrouw.

— Ja...

— O, mijn jongen!

Woest liep ze in de richting van Baudeloo.

— O, nu zal ze die kleertjes zien, sprak de abt.

— Wat kan ik er aan doen? vroeg Karels wanhopig. Een mensch verliest zoo al zijn bedaardheid.

Hij rende de vrouw na, maar ze was eer op Baudeloo dan hij. En toen de man bij het puin kwam, zat vrouw Langeveld geknield bij de kleeren.

— Ja, ze zijn van Walter! schreide ze. O, de kwade beesten hebben mijn kind opgegeten.

— Ja, het is erg, zei Karels. Kom nu mee... Ge kunt hier niet blijven.

Vlug wierp hij een handvol gras over het hoofdje, daar wat verder. De moeder mocht dat toch niet zien. De ongelukkige vrouw ging geweldig te keer. Plots sprong ze op. Haar oogen flikkerden wild.

— Ik zal de slechte beesten najagen! tierde ze. Ha, ze zullen mijn kind terug geven.

Gillend liep ze over de akkers weg.

— Ze is zinneloos... ik vreesde het wel, mompelde Karels.

De abt en de paters kwamen ook weer dezen kant uit.

— Ze is nu heelemaal in het hoofd geraakt! kloeg Karels.

Hij vertelde, hoe hij de vrouw hier aangetroffen had, geknield bij de kleertjes, en ze nu de wolven wilde achterna zetten.

— Straks zal ze wel terug keeren en dan kan ik ze misschien tot meer kalmte brengen, voegde hij er bij.

— Vandaag krijgen we wel den vreeselijken indruk, hoe treurig het gesteld is in ons vroeger zoo zoete Waasland, sprak de abt.

— O, kon de abdij weder opgebouwd worden, het zou hier spoedig veranderen, hernam Karels.

— Als dat lukt, zal het toch nog een heelen tijd duren, sprak de abt. We keeren immers als arme bannelingen terug. De beroerten duren nog voort. Ellendige oorlog toch!

De kloosterlingen keerden naar hun koetsen terug. Ze wilden ook nog een bezoek brengen aan Sinaai.

Jan ging met zijn vader naar huis. Hij was zeer bedroefd over den dood van Walter en de wanhoop van diens moeder.

Vrouw Karels luisterde ook verschrikt naar het verhaal.

— De kinderen moeten vlak bij huis blijven, zei ze. En ze mogen niet meer alleen naar het dorp.

Karels maakte een eenvoudig kistje. Hij ging er mee naar Baudeloo, en legde er de treurige overblijfselen in van Walter Langeveld.

Ja, zulke toestanden heerschten op het laatst der 16e eeuw in het land van Waas en elders in Vlaanderen, en eveneens in Brabant en Limburg. Er lagen trouwens veel dorpen en hoeven in puin, alles tengevolge van den oorlog met Spanje.

Karels bracht het kistje naar het dorp. De abt en de paters waren langs een anderen weg naar Gent teruggekeerd. De pastoor kende van hen reeds de zoo droevige gebeurtenis. Dorpelingen kwamen uit hun huizen en keken meewarig naar het schamel kistje.

— De hoogbaljuw zou toch flinke maatregelen moeten nemen, om ons van de plaag der wolven te verlossen, zei er een.

De hoogbaljuw was de voornaamste ambtenaar van Waasland.

De pastoor liet een grafje maken bij de kerk en sprak daar eenige gebeden uit. Eerbiedig stonden de menschen rond hem en baden mee.

Overal zei men nu, dat er vooral op de kinderen moest gewaakt worden.

Karels keerde naar huis terug. Eerst begaf hij zich naar de woning van vrouw Langeveld. De deur was open, maar de arme moeder bleek nog niet binnen te zijn. Weer spoedde Karels zich

naar Baudeloo. Het puin lag er in doodsche verlatenheid. Hij bemerkte de vrouw niet.

— Waar mag ze nu dolen? vroeg hij zich af. Als ze zelf maar niet aan een ongeluk raakt.

Het werd al donker toen hij thuis kwam. Moeder was blij haar man te zien. De wegen schenen haar nu zoo onveilig toe. De kinderen zaten bij haar, stil en gedrukt door de herinnering aan het vreeselijk voorval. Ook zij waren verheugd, dat vader nu thuis was.

Karels sprak over de eenvoudige begrafenis. En na het avondmaal toen de kleineren reeds te bed lagen, vertelde vader over de eens zoo bloeiende abdij van Baudeloo.

Hij had de geschiedenis dikwijls van de paters gehoord.

— In de jaren 1200, sprak vader dan, kwam er een godvruchtige man uit Gent hier naar deze streek. Hij heette Baldewijn van Bocla. Hij wilde hier in de eenzaamheid als kluizenaar leven. Het waren hier toen meest bosschen en heidevelden en er woonden slechts eenige herders. Deze zagen den kluizenaar en bouwden een hut voor hem en brachten hem voedsel. Een jongen van Sinaai, Guilielmus, wilde hem dienen en ging als knecht bij hem wonen. Ook toen huilden de wolven dikwijls rond de hut. Baldewijn van Bocla vreesde die dieren niet. Hij ging dikwijls in den nacht uit, om als boetpleging, koude te lijden.

De wolven lieten hem met rust. Op een donkeren avond kwam hij van Stekene en viel in een put, die de herders daar gegraven hadden, om wolven te vangen. Met groote moeite en doornat kroop hij er weer uit. De kleeren bevroren aan zijn lijf. Zoo kwam hij in de hut terug. De vrome kluizenaar onderging nog andere beproevingen. Later kwam er nog een broeder bij hem wonen, Arnulfus.

» Op een nacht verscheen Onze Lieve Vrouw aan Baldewijn en zei hem op die plaats een klooster te bouwen. Tot drie maal toe herhaalde de Heilige Maagd dit verzoek. De kluizenaar had geen geld en toch zou hij gehoorzamen. Hij wierf werklieden aan en liet boomen omver hakken. Elken avond vond hij op wonderbare wijze het geld, om de arbeiders te betalen en ook om steenen en tichels te koopen, die toen al te Stekene werden gebakken. Zoo verrees het klooster. Later schonken de graven, machtige heeren en rijke burgers moeren, weiden en gronden aan het klooster. Er kwamen meer en meer paters en ze legden de moeren droog. Dat er veel moeren waren, bewijst de naam van het dorp Moerbeke, en van de Moervaart. Die moerassen werden vruchtbare akkers of weiden. En in het land van Hulst wonnen de paters gronden op de zee. Ze lieten sterke dijken bouwen. Veel bosschen verdwenen. Van alle kanten kwamen er

boeren en arbeiders naar de nieuwe gronden. Het klooster was een abdij geworden, en heette Baudeloo. Ik vond er ook werk.

» Als kind hoedde ik al schapen van de abdij en de menschen noemden me den jongen van Baudeloo. Daarom hebben ze u nu ook dien naam gegeven, Jan. Later kreeg ik toezicht over vaarten, vlieten en turfputten. Ik had veel met schippers te doen, die me den «man van Baudeloo» noemden. Dat was een tijd! veravolgdte Karels. Ik weet nog, dat de abt in een schoone koets met vier paarden naar Hulst reed. Daar had de abdij ook een huis (1). De pachters van ginder kwamen er hun betalingen doen, en besprekingen houden. Uren in het ronde had men eerbied voor Baudeloo. De voerlieden, die van Antwerpen naar Gent reden over de groote baan, wisten dat ze in de abdij konden overnachten en er hun paarden mochten stallen. Eens in de week kwamen de armen aan de poort en ontvingen milde aalmoezen. Was er ergens een zieke, wel, men zei: «Ga naar Baudeloo om kruiden of zalf». De menschen van het ronde, kwamen hier naar de kerk. Groote heeren wilden er begraven worden. Soms kreeg de abdij kwade dagen. De Gentenaren hebben ze wel drie keer geplunderd. Maar het ergste was in 1578,

nu zes jaar geleden, toen de wilde beeldstormers afkwamen. Gij waart 8 jaar, Jan, en we vluchtten met u en de paters mee naar Hulst.

— Dat was een vreeselijke tocht, zei moeder. En 's avonds zagen we den hemel rood van de vlammen. De abdij brandde af

— Na een paar maanden kwamen wij terug, hernam vader. Ons huisje stond nog recht. Maar de abdij lag in puin. De meubelen, alles wat waarde had, was geroofd. En nu lijkt het hier weer als in den tijd van Baldewijn van Bockla. Het is een wildernis, en wolven zwerven rond.

— Het zal straks nog erger zijn als het wintertert, vreesde vrouw Karels. God beware ons.

— Misschien wordt de abdij weer opgebouwd, zei Jan.

En dat was de wensch in geheel Waasland.

Den volgenden dag keerde vrouw Langeveld nog niet terug. Weken verliepen zonder dat men van haar hoorde.

— De arme vrouw is zeker ergens verongelukt, zei vader.

II.

Jan Karels was weer naar Sinaai geweest. Het winterde nu en het had gesneeuwd. Jan had te lang bij een kamaraad zitten spelen. Zijn ouders zouden boos zijn. Hij liep bij wijlen hard, maar

(1) Het staat nog te Hulst

zoo kon hij den achterstel toch niet inhalen. De avond viel reeds. De weg lag eenzaam. En Jan dacht aan twee gevaren. Eerst van de wolven. Verleden week hadden ze bij Lokeren weer een kind verslonden. Ze grepen het, toen het even uit huis kwam om in het schuurtje turf te halen. Een der beesten had den knaap bij een been gegrepen en meegesleurd.

En nu sprak men over een nog ander akelig geval. Men had een heks in de streek gezien. Ze was op eenige hofsteden geweest en had er vreemde woorden gesproken over wolven. Ze zag er zoo wild uit met lange haren onder een vuile muts en een paar woeste oogen.

Jan was doodsbenauwd ze te ontmoeten. Men zei, dat ze de menschen zoo kon doen ronddolen, dat die hun huis niet meer vonden, en dan door de wolven aangevallen werden. Ja, sommigen beweerden, dat de heks op die manier de wolven hielp en ze dus in hun dienst stond.

In dien tijd waren de menschen zeer bijgelovig. En als zelfs de rechters vrouwen veroordeelden voor tooverij, hoe zou dan een eenvoudige jongen als Jan aan zulke verhalen twijfelen.

Aan de Koebrug schrok Jan geweldig. Eens klapsprong iemand op hem toe, en schreeuwde wild:

— Waarom moogt gij blijven leven? Waarom? Waarom?

Jan slaakte een gil en rende voort.

— De heks! kreunde hij.

Maar ze vervolgde hem niet. En al beefde hij nog over heel zijn lichaam, Jan stapte dan toch wat kalmer voort. Zoo rennen, dat kon hij onmogelijk vol houden.

Nog tien minuten en hij zou thuis zijn! O, wat verlangde hij er naar...

Ginds zag hij een lichtje. Het scheen uit de ouderlijke woning.

Maar een nieuw gevaar dreigde. Jan hoorde gehuil. Hij wist dadelijk wat het was; hij had het in den nacht al meer vernomen.

— Wolven in de buurt, zei hij, en het was of zijn hart even stil stond.

Wat klonk dat akelig! En weer zette Jan het op een loopen. Hij schreide van angst. Het gehuil klonk naderbij... Zeker hadden de wolven hem geroken en kwamen ze in deze richting... Ja... het was zoo... Jan hoorde het gehuil achter zich.

— Vader, moeder! gilte hij.

En het was of hij die bebloede kleeren van Walter zag... Zou nu dat ook zijn lot zijn?

Jan stormde voort over de sneeuw! Het was een wedren om het leven. Dichter bij nog huilden de wolven... Het was of de ondieren riepen: «Daar is hij... We hebben hem. Hij kan niet meer weg!»

— Vader, moeder! kreet de arme jongen weer.

Het scheen hem nu toe, of hij de wolven reeds hoorde hijgen. Zou de voorste hem dadelijk bij zijn been grijpen, als dat kind te Lokeren?... Hij had niets om zich te verweren. En wat kon hij tegen een bende uitgehongerde beesten?

O, dat lichtje ginds! Daar waren vader, moeder, broertjes en zusjes... Zou hij er nog bij komen? Het zweet brak hem uit, heel zijn lichaam deed hem pijn...

Maar dat gerekt gehuil. Het leek nu vlak achter zijn rug... En Jan kon niet meer... Hij snakte naar adem... Toch naar vader en moeder... Hij werd duizelig, deed nog een sprong. Zijn knieën knikten en de knaap stortte voorover in de sneeuw.

Hij zag niet meer, hoe vader naderde en voor hem stond met een vervaarlijke riek in de hand en de scherpe punten vlak in den kop van een wolf stak, wiens gloeiende oogen hem aankeken. Het beest huilde nog een keer... het was als een klacht van pijn... en tuimelde neer. Een andere stortte zich op het gevallen dier. een tweede deed hetzelfde, een derde betwistte de vraatzuchtige gezellen den buit. Karels wist, dat de wolven eerst hun makker zouden verslinden. Dat kon maar eenige oogenblikken duren. Vlug nam hij Jan op, maar hij durfde zijn riek niet los laten. De

De Baudeloohoeve te Sinaai. — De bazin in gesprek met den schrijver.

knaap woog zwaar. Er was geen tijd te verliezen. Karels trok Jan bij den arm over de sneeuw voort. Het huis stond vlak bij. Moeder snelde toe.

— Neem mijn riek! zei de man.

— O, is Jan gekwetst of al dood? vroeg moeder schreiend.

— Neen, neen...

Vader nam zijn zoon op. Gelukkig, ze raakten veilig binnen. De deur werd gesloten. Karels legde Jan in de bedstede, welke in de keukenmuur getimmerd was.

Jan hijgde nog. Moeder deed zijn kleeren open, en sprenkelde hem azijn in het gelaat. De andere kinderen keken verschrikt toe.

— O, de wolven! gilde er een.

De dieren huilden bij het huis en besnuffelden de deur. Maar ze zouden niet binnen geraken.

Jan kwam spoedig bij.

— Wolven! kreunde hij.

— Ze kunnen u niets meer doen, zei vader.

— Neen, kind, ge zijt veilig thuis, bemoedigde vrouw Karels.

Ze zag nog den angst in Jans oogen. Er hing boven den haard een ketel water, dat al stoomde. Vader nam den pot op en ging naar boven. Hij opende het vooruitspringend dakvenster. De wolven staken dadelijk den kop omhoog en huilend sprongen ze tegen den muur, als om hun

proci te bemachtigen. Maar Karels goot den pot heet water uit. Onder vervaarlijk geschreeuw stoven de wolven heen. Een liep niet ver en viel. De anderen sprongen op hem.

— Ja, vreet elkaar maar op, leelijke beesten! mompelde Karels.

Intusschen verliet Jan de bedstede. Hij zat nu op een bankje. Hij scheen hersteld, al gloeide zijn gelaat nog. Vader kwam van boven.

— Jongen, we mogen God wel vurig danken, zei Karels. Ge zijt nog net bijtijds gered. Moeder en ik waren ongerust over uw lang weg blijven. En toen hoorden we de wolven huilen. Ik hield het niet meer uit in huis, en kwam met den riek buiten. Ik zag u over de witte sneeuw en begreep alles.

Vader vertelde, wat hij toen gedaan had.

— O, het is de heks, die de wolven gezonden heeft, zei Jan.

Hij verhaalde dat hij haar eerst ontmoet had aan de Koebrug. Ze had gevraagd, waarom hij moest blijven leven. En kort daarop waren de wolven gekomen.

Vader en moeder geloofden dat ook. Karels zei, dat hij den volgenden dag naar den schout zou gaan. Dat kon toch zoo niet blijven duren. Men moest die tooveres, die bondgenoot van de wilde beesten, gevangen nemen. Heksen werden tot straf verbrand.

Jan sliep dien nacht onrustig. Hij droomde luidop van de heks en van de wolven. En 's morgens zag hij rood van koorts.

— O, hadden we nu nog maar als vroeger den ziekenmeester van Baudeloo! kloeg moeder.

Vader ging naar het dorp. Een barbier die ook voor dokter speelde gaf hem kruiden voor een drank tegen de koorts. En aan den schout vertelde hij alles, wat er gebeurd was. De schout beloofde het aan den hoofdbaljuw te zullen melden. Hij kreeg meer klachten over die heks en wist ook, dat de wolven zich vermenigvuldigden in Waasland.

De Lokersche jagers vingen er zelfs levend en verkochten die aan schippers welke ze in een kooi meenamen en te Antwerpen voor geld lieten zien aan het volk.

Jan moest eenige dagen te bed blijven, maar beterde dan toch.

III.

De hoogbaljuw, een deftig en voornaam ambtenaar, was met zijn dienaren naar Sinaai gekomen. Hij wilde eerst die heks vangen. De schout had vernomen, dat men de tooverkol, aan het puin van Baudeloo had gezien.

— Zou een heks dan durven verblijven bij het puin van een kerk? zei de baljuw.

Men zou toch eens naar Baudeloo gaan. Nieuwsgierigen trokken mee. Ook Karels kwam kijken. Er werd aan het puin dus druk gesproken. Plots kwam uit een kelder een vrouw. Ze keek nijdig naar het gezelschap. Eerst schrok ieder.

— Daar is ze! klonk het.

— Waarom moeten die andere kinderen blijven leven! Waarom eten de wolven ze niet op! schreeuwde de vrouw.

— Dat is geen heks, maar Wanda Langeveld! riep Karels uit.

En ook anderen herkenden haar, hoe ze ook veranderd en vooral verouderd scheen.

— Neem haar gevangen! gebod de baljuw aan zijn dienaren.

De vrouw wilde zich verweren en ze gilte op akelige wijze. Maar de knechten bonden haar.

— Heer hoofdbaljuw, die vrouw is geen heks, maar ze is zinneloos geworden door verdriet, omdat haar kind door de wolven opgegeten is, zei Karels, die medelijden met haar had.

Nu begreep hij, dat ze in haar waanzin jaloersch was, als ze andere kinderen zag. Maar zij zou toch geen bondgenootte zijn van de wolven, die haar zoontje verslonden had.

— We nemen haar mee naar Sint Niklaas, en zullen alles onderzoeken, besloot de baljuw

Vrouw Langeveld scheen nu zeer schuw. Ze sprak geen woord meer en boog het hoofd. De hoofdbaljuw tevreden, dat de heks zoo spoedig in zijn macht was, verwijderde zich met zijn gevolg.

Karels vertelde alles aan zijn vrouw.

— De arme Wanda huisde te Baudeloo, zei hij. In haar zinneloosheid zocht ze de plaats waar haar kind zoo jammerlijk stierf. Nu begrijp ik, waarom we ze niet meer zagen.

— O, ik kan haar verdriet voelen, nu ik dien avond heb meegemaakt, toen Jan in gevaar van de wolven verkeerde, sprak vrouw Karels.

— Als Wanda maar niet verbrand wordt! vreesde vader. Maar ik zal naar den abt gaan te Gent en voor haar spreken. De heer abt heeft ook haar wanhoop gezien. Het getuigenis van zulk een machtig heer kan veel **goed doen**.

Reeds den volgende dag aanvaardde Karels de lange reis. Het was zes uur gaans en zes uur keerens. Hij vertrok te vijf uur en was rond acht uur 's avonds terug. De abt had beloofd Wanda bij te staan.

IV.

De hoofdbaljuw had een zonderling middel uitgedacht om de wolven te bestrijden. Men zou het niet gelooven, als het niet in de dokumenten van dien tijd opgeteekend stond.

Hij liet door de felle Lokernaars een wolf levend vangen. Men moest het beest een ijzeren halsband aandoen met pinnen en voorzien van bellen. Men hing hem een tasch over den rug en stak daarin... een paspoort. Er stond op geschreven, dat men dezen wolf niet mocht dooden, want dat het hem toegelaten was door het land van Waas te loopen. Het leek wel of die heer wolf tot de jagers zou kunnen zeggen: «Opgepast, val mij niet aan! Ik zal u even mijn paspoort laten zien en bewijzen, dat ik even veel recht heb rond te wandelen als gij!»

Maar wat bedoelde de hoogbaljuw nu eigenlijk met zijn meester wolf.

— Wel, zei hij, als het beest rond loopt met zijn klinkende bellen, zullen de andere wolven bang worden en voor hem wegloopen. En zoo zullen ze Waasland verlaten.

Men zou zich waarlijk afvragen of die ambtenaar wel zelf zijn volle verstand had. Kon men alle wolven bellen aanhangen, ja, dan waren de menschen gewaarschuwd geworden, dat die beesten in de buurt waren. Doch dan ware het eenvoudiger geweest ze te dooden, in plaats van met bellen te bekleeden. De losgelaten wolf zwierf dus rond. Men hoorde, meest 's avonds, zijn bellen bij Lokeren, Moerbeke, Stekene, Sinaai, tot tegen Sint Niklaas toe. En de dieren schuwden hem. Schapen, honden, alle beestjes,

die tot voedsel konden strekken, maakten zich uit de voeten. De wolf met zijn paspoort werd aldra graatmager. Hij vond geen eten. Nu gebeurde het, dat een voorbijganger, die ergens de bellen hoorde, in de meening verkeerde, dat er een hond naderde. Toen hij de vergissing bemerkte, was het dikwijls te laat om zich te verdedigen. Het uitgehongerde dier wierp zich op hem en verslond hem. We lezen, dat de wolf ook kinderen heeft opgegeten. De andere wolven wilden om zijn vreemd geluid wel niet van den gezelschap met zijn paspoort weten, maar verlieten daarvoor toch Waasland nog niet.

Zekeren dag hoorden lieden van Hamme den wolf met de bellen over den akker loopen. Ze spanden een net van koorden en het dier verstrikte er in. Eer hij de touwen kon doorbijten, wierp men hem een strop over den kop. Men kon zijn pooten binden en hem een soort van muilband voor doen. Een schipper op de Durme kocht hem. Hij zou den wolf met het paspoort en den halsband te Antwerpen voor geld ten toon stellen. Het beest was zwak van het hongerslijden en daarbij nog al toegetakeld geworden. Hij stierf in het schip.

De hoogbaljuw en de hoofdschepenen moesten andere maatregelen nemen en gaven premies voor het vangen van wolven. Dat hielp beter en er kwamen meer en meer wolvenjagers.

De arme Wanda zat treurig in een kelder der gevangenis te Sint Niklaas. Soms kwamen er ruwe menschen voor het luchtgat staan en dan riepen ze:

— Hier zit de heks van Baudeloo. Ze zal verbrand worden tusschen twee wolven.

De ongelukkige vrouw huilde of schreeuwde niet meer. Ze was zeer kalm nu. Als de cipier eten bracht, sprak ze geen woord. En van het voedsel nam ze heel weinig.

Op zekeren dag werd ze uit haar kerker gehaald en in een zaal gebracht. Daar zaten haar rechters. Als wezenloos stond Wanda voor hen. Een der rechters zei, dat zij van hekserij beschuldigd werd.

— Mijn Walter is dood... De wolven hebben hem opgegeten, sprak Wanda op matten toon.

— En toen zijt gij de wolven nageloopt. Waarom?

— Mijn Walter is dood! herhaalde de vrouw.

En meer kon men haar niet doen zeggen, ook niet, toen de rechter haar zei, dat ze zeker den duivel had ontmoet in een bosch.

Jan Karels werd binnen geleid, en hij moest vertellen, hoe hij vrouw Langeveld aan de Koebrug bij Sinaai had ontmoet en zij tot hem

riep, waarom hij mocht blijven leven. Kort daarna hadden de wolven hem nagejaagt.

— Hebt gij die wolven opgeroepen? vroeg de rechter.

— Mijn Walter is dood, herhaalde ze weer.

— Gij wilt op mijn vragen niet antwoorden! snauwde de rechter haar toe.

Dan verscheen een landbouwer van Stekene. Hij had twee wolven over zijn akker zien loopen. Langs een wegel kwam de vrouw. En de wolven vielen haar niet aan. Ze ontzagen haar dus. Ze was immers hun bondgenoot, meende de man.

Een ander vertelde, dat hij Wanda bij het puin van Baudeloo in den grond zag verdwijnen.

— Waarom verbleef gij daar? vroeg de rechter aan vrouw Langeveld. Ge hadt toch een huis.

— Mijn Walter is dood! klonk het weer.

Een ambtenaar fluisterde den hoofdrechter toe, dat de abt van Baudeloo gaarne gehoord zou worden. Men liet hem dadelijk binnen en ontving den geestelijken heer, die den rang van een vorst had met eerbied.

Medelijdend keek den abt naar Wanda. En hij vroeg het woord. Hij vertelde, wat er gebeurd was op den dag, toen hij Baudeloo bezocht. Hij had dan de wanhoop van die vrouw gezien. Ze was al zwak van geest. En door dat vreeselijk ongeluk werd ze zinneloos. Ze liep heen. Later

keerde ze naar het puin van Baudeloo terug. Die plaats lokte haar, omdat daar haar kind gestorven was. En ze dacht aan niemand meer dan aan hem. In haar waanzin was ze jaloersch, als ze andere kinderen zag. En dan vroeg ze, waarom die gespaard bleven, terwijl haar jongen zoo wreed om het leven was gekomen.

Het was de houding en de taal van een zinneloze, Dat had met hekserij niets te maken. Wolven vielen niet alle menschen aan. Ze waren soms bevreesd, of hadden geen honger. Men moest medelijden hebben met een ongelukkige, die reeds in haar hoofd geraakt werd toen de bliksem in haar huis sloeg en haar man doodde. Als de rechters vrouw Langeveld vrij spraken, zou de abt haar naar Gheel in de Kempen laten brengen, dat toen een bedevaartplaats was tegen krankzinnigheid en zulke ongelukkigen bij de inwoners verbleven.

Die pleitrede maakte diepen indruk en het gerecht besloot vrouw Langeveld onder de hoede van den goeden abt te stellen. De menschen vermoedden niet, dat Wanda haar leven eigenlijk te danken had aan Karels.

Deze was met Jan meegekomen naar Sint-Niklaas. En hij verheugde er zich over dat de abt zich zoo over de arme vrouw ontfermd had.

— — — — —

De abdij van Baudeloo werd niet meer opgebouwd. De abt en de paters vestigden zich in het toevluchtshuis te Gent. Jan hielp later zijn vader. Hij joeg ook op de wolven, tot deze uit Waasland verdwenen.

Later richtten de heeren van Baudeloo bij het puin een hoeve op. Het was in 1660 en Jan zag die niet meer.

De hoeve staat er nog en wordt door het volk het « Bauloohof » geheeten.

In 1821 werd het puin der abdij opgeruimd. Men bewaart er belangrijke stukken van in het museum te Sint-Niklaas.

We bezochten meermalen de schoone, oude Baudeloohoeve, die ons zoo levendig aan de vroegere abdij herinnert en aan de ontginning van Waasland.

E I N D E

NASCHRIFT.

Te Gent heeft de Baudeloo abdij nog bestaan tot aan den Franschen tijd.

In de gebouwen is nu het Koninklijk Atheneum gevestigd.

Te Hulst ziet men nog de refuge of het toevluchthuis der abdij. Bij Moerbeke is er ook een vervallen hoeve, die tot de inrichting behoorde. Men spreekt nog van een onderaardsche gang.

Doch bovenal leeft de herinnering voort aan de zegenrijke rol der Baudelooheeren.

